

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII
POLSKIE TOWARZYSTWO HISTORYCZNE

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK CXXVII

NR 4

WARSZAWA 2020

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII
POLSKIE TOWARZYSTWO HISTORYCZNE

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ZAŁOŻONY PRZEZ XAWEREGO LISKEGO
W 1887 ROKU

ROCZNIK CXXVII
2020

4

WARSZAWA 2020

KOMITET REDAKCYJNY

JACEK ADAMCZYK (sekretarz redakcji; Warszawa), DÁNIEL BAGI (Pecz, Węgry), ANNA BARAŃSKA (Lublin), RICHARD BUTTERWICK-PAWLIKOWSKI (Londyn, Wielka Brytania), EWA DOMAŃSKA (Poznań), DOROTA DUKWICZ (zastępca redaktora; Warszawa), MARIAN DYGO (Pułtusk-Warszawa), JERZY EISLER (zastępca redaktora; Warszawa), KARIN FRIEDRICH (Aberdeen, Szkocja), ROBERT FROST (Aberdeen, Szkocja), CATHERINE GOUSEFF (Paryż, Francja), JAROSŁAW HRYCAK (Lwów, Ukraina), MAGDALENA HUŁAS (Warszawa), MACIEJ JANOWSKI (Warszawa), TOMASZ JUREK (Poznań), MONIKA JUSUPOVIĆ (sekretarz redakcji; Warszawa), BARTOSZ KALISKI (Warszawa), TOMASZ KIZWALTER (Warszawa), WOJCIECH KRIEGEISEN (Warszawa), CEZARY KUKLO (Białystok), LIDIA MICHALSKA-BRACHA (Kielce), ROMAN MICHAŁOWSKI (Warszawa), KRZYSZTOF MIKULSKI (Toruń), BORYS W. NOSOW (Moskwa, Rosja), ANDRZEJ NOWAK (redaktor; Kraków-Warszawa), EDWARD OPALIŃSKI (zastępca redaktora; Warszawa), GRZEGORZ PAC (zastępca redaktora, Warszawa), HENRYK SAMSONOWICZ (Warszawa), JERZY STRZELCZYK (Poznań), PHILIPP THER (Wiedeń, Austria), MARIUSZ WOŁOS (Kraków)

Redaktorzy tematyczni: GRZEGORZ PAC (średniowiecze), EDWARD OPALIŃSKI (wieki XVI-XVII), DOROTA DUKWICZ (wiek XVIII), ANDRZEJ NOWAK (wiek XIX), JERZY EISLER (wiek XX)

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31
tel. +48 22 831 02 61, e-mail: kh@ihpan.edu.pl
<http://www.kh-ihpan.edu.pl>

Redaktor językowy: Małgorzata Świerzyńska
Tłumaczenia: Grażyna Waluga
Skład: Marcin Szcześniak

© Copyright by Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2020

© All rights reserved. No part of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior permission of the publisher, Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk

© Wszelkie prawa zastrzeżone. Przedruk lub odtwarzanie fragmentów tej publikacji w mediach każdego rodzaju wymaga pisemnego zezwolenia Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk

p-ISSN 0023-5903

e-ISSN 2451-1315

Wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

Kolportaż wersji drukowanej czasopisma prowadzi
Wydawnictwo Naukowe Semper
Dział handlowy i księgarnia:
ul. Bednarska 20 A, 00-321 Warszawa
tel./fax: +48 22 828 49 73
<http://semper.pl>
<http://semper.istore.pl>

SPIS TREŚCI

Michał Tomaszek, Penitencjał biskupa Halitgara i karolińskie „państwo stanu pokutnego”	741
Roman Michałowski, Genealogie Kingi i innych świętych władczyń w średniowieczu. Studium hagiograficzne	799
Monika Jusupović, Funkcjonowanie kowieńskich sejmików gospodarskich po reformach Sejmu Niemego	855
Marek Bogdan Kozubel, Działalność Nadzwyczajnej Komisji Śledczej ds. Antysemickich Pogromów na Terytorium Ukraińskiej Republiki Ludowej w 1919 roku	883

PRZEGLĄDY — POLEMIKI — MATERIAŁY

Urszula Świdorska-Włodarczyk, Spór o kształt historii	921
Urszula Augustyniak, Spór o nowy kształt historii?	933

ARTYKUŁY RECENZyjNE I RECENZJE

Tomasz Ciesielski, Nie każdy nosił w plecaku buławę... hetmańską. Kilka uwag o karierze wojskowej i politycznej Aleksandra Hilarego Połubińskiego w związku z pracą Andrzeja Adama Majewskiego	935
--	-----

*

J. Gallagher, <i>Learning Languages in Early Modern England</i> — Jekaterina Merkuljewa	955
W. Tygielski, <i>Dylematy włoskiego emigranta. Giovanni Battista Jacobelli (1603–1679) śpiewak i kapelan nadworny, kanonik warmiński</i> — Henryk Litwin ...	959
J.K. Ostrowski, <i>Portret w dawnej Polsce</i> — Marian Wolski	964
K. Pękacka-Falkowska, <i>Dżuma w Toruniu w trakcie III wojny północnej</i> — Tadeusz Srogosz	969
K. Marchlewicz, <i>U szczytu potęgi. Wielka Brytania w latach 1815–1914</i> — Radosław Żurawski vel Grajewski	974
Arcybiskup Józef Teodorowicz (1864–1938). <i>Studia i materiały</i> , oprac. i red. nauk. ks. J. Wołczański — Tomasz Pudłocki	984
T. Astrouskaya, <i>Cultural Dissent in Soviet Belarus (1968–1988). Intelligentsia, Samizdat and Nonconformist Discourses</i> — Jan Ołaszek	988

IN MEMORIAM

Henryk Słabek (18 I 1928 — 20 IV 2020) — Dariusz Jarosz	995
Marek Kazimierz Kamiński (18 III 1948 — 20 VI 2020) — Andrzej Essen ...	1003

KOMUNIKATY

Zaproszenie na Czwarty Kongres Badaczy Osiemnastego Wieku	1009
---	------

ZAWARTOŚĆ ROCZNIKA

Spis treści rocznika CXXVII	1017
Spis autorów	1024
Spis recenzentów wewnętrznych i zewnętrznych	1025

CONTENTS

Michał Tomaszek, The Penitential of Bishop Halitgar and the Carolingian ‘Penitential State’	741
Roman Michałowski, Genealogies of Kinga and Other Saintly Female Rulers in the Middle Ages. A Hagiographic Study	799
Monika Jusupović, The Functioning of the Economic <i>Sejmiki</i> of the District of Kowno after the Reforms of the Silent Sejm	855
Marek Bogdan Kozubel, Activities of the Special Commission to Investigate Anti-Jewish Pogroms in the Territory of the Ukrainian People’s Republic in 1919	883
REVIEWS — POLEMICS — MATERIALS	921
CRITICAL ARTICLES — REVIEWS	
Tomasz Ciesielski, Not Everyone Carried the Hetman’s Mace in His Knapsack. Some Remarks on the Military and Political Career of Aleksander Hilary Połubiński in Relation with Andrzej Adam Majewski’s Book	935
Reviews	955
IN MEMORIAM	995
PROCLAMATION	1009
TABLE OF CONTENTS	1017

SPIS TREŚCI ROCZNIKA CXXVII*

Dukwicz Dorota, Publication of Prussian Diplomatic Materials in the <i>Sbornik Imperatorskogo Russkogo Istoricheskogo Obshchestva</i> as a Tool of the Politics of History of the Russian Empire: Remarks on Completeness of the Edition Eng. 4	47
Dygo Marian, Bernard z Clairvaux, heretycy i poganie. Próba interpretacji listu Bernarda w sprawie krucjaty słowiańskiej w 1147 roku 1	5
Hanczewski Paweł, Edmund Burke o Rzeczypospolitej. W poszukiwaniu wolności i porządku 1	63
Jusupović Monika, Funkcjonowanie kowieńskich sejmików gospodarskich po reformach Sejmu Niemego 4	855
Kawalec Agnieszka, U początków modernizacji studium historycznego na Uniwersytecie Jagiellońskim. Starania Ksawerego Liskego i Wincentego Zakrzewskiego o Katedrę Historii Powszechnej na UJ ... 3	571
Konończuk Wojciech, „Wykazują najwyższą skłonność do emigracji”: exodus Żydów z Imperium Rosyjskiego. Mikrohistoria wybranych sztetli Podlasia 3	599
Kotecki Radosław, Maciejewski Jacek, Ideals of Episcopal Power, Legal Norms and Military Activity of the Polish Episcopate between the Twelfth- and Fourteenth Centuries Eng. 4	5
Kozubel Marek Bogdan, Działalność Nadzwyczajnej Komisji Śledczej ds. Antysemickich Pogromów na Terytorium Ukraińskiej Republiki Ludowej w 1919 roku 4	883
Łotysz Sławomir, Desert Mould: Witold Odrzywolski and His Work on Crude Penicillin in a Military Hospital in the Middle East in 1944. Eng. 4	77
Mędrzecki Włodzimierz, Janusz Żarnowski — jako historyk dziejów społecznych Polski i Europy 2	317
Michałowski Roman, Genealogie Kingi i innych świętych władczyń w średniowieczu. Studium hagiograficzne 4	799

* Rocznik składa się z 4 zeszytów polskich i 1 anglojęzycznego – English-Language Edition no. 4/2020 (Eng. 4).

Mycielski Maciej, Ziemiańskie długi a wspólnota narodowa. Spór o moratorium dla dłużników w Królestwie Polskim w latach 1815–1825	3	541
Pawłowska-Kubik Agnieszka, Sprawa <i>compositio inter status</i> w czasie rokoszu sandomierskiego (1606–1609)	3	473
Penkała-Jastrzębska Anna, Mit srebrnej łyżeczki? Przedmioty prestżowe w szlacheckich inwentarzach majątkowych z ksiąg grodzkich województwa krakowskiego w czasach saskich	1	33
Skowroński Piotr, Zmagania o kształt osobowy sejmu 1773–1775	2	233
Szumiło Mirosław, Kierownictwo Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w latach 1956–1970. Portret zbiorowy	2	273
Szwaciński Tomasz, Starania Czartoryskich o wciągnięcie Rosji w sprawy polskie w 1754 roku (sprawa rzekomej gwarancji)	3	507
Tomaszek Michał, Penitencjał biskupa Halitgara i karolińskie „państwo stanu pokutnego”	4	741
Wolsza Tadeusz, ‘A Fighter for Security to Isolate the Class Enemy’: The Prison Guard and Political Prisoners in 1944/45–1956.	Eng. 4	105

PRZEGLĄDY — POLEMIKI — MATERIAŁY

Augustyniak Urszula, Spór o nowy kształt historii?	4	933
Rolnik Dariusz, Rzecz o Leonardzie Marcynie Świeykowskim — w odpowiedzi na recenzję Zofii Zielińskiej	2	341
Świdarska-Włodarczyk Urszula, Spór o kształt historii	4	921
Węcowski Piotr, Przedwojenne listy Aleksandra i Ireny Gieysztorów do Marcellego Handelsmana	1	95
Zielińska Zofia, Uwagi na temat repliki Dariusza Rolnika na moją recenzję z jego książki: <i>Leonarda Marcina Świeykowskiego (1721–1793)</i> <i>ostatniego wojewody podolskiego życie codzienne i publiczne oraz jego myśli</i> <i>o Rzeczypospolitej</i> , Katowice 2016	3	635

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Ciesielski Tomasz, Nie każdy nosił w plecaku buławę... hetmańską. Kilka uwag o karierze wojskowej i politycznej Aleksandra Hilarego Połubińskiego w związku z pracą Andrzeja Adama Majewskiego	4	935
Duczko Władysław, Srebro pierwszych Piastów. Uwagi w związku z książką Dariusza Adamczyka	2	355
Dukwicz Dorota, O problemie reakcji społeczeństwa szlacheckiego na pierwszy rozbiór raz jeszcze. Uwagi na kanwie edycji korespondencji i gazetek rękopiśmiennych Jędrzeja Kitowicza	3	647
Hen-Konarski Tomasz, Splątana historia rosyjskich i ukraińskich ideologii narodowych w najnowszych syntezach Andreasa Kappelera i Serhii Plokh’yego	1	131
Ptaszyński Maciej, O kulturze polemik religijnych i powstaniu świadomości wyznaniowej. Uwagi na marginesie pracy Magdaleny Luszczynskiej, <i>Politics of polemics. Marcin Czechowic on the Jews</i>	3	667

Semczyszyn Magdalena, Pacyfikacja pięciu wsi. O ciemnych kartach biografii kapitana Romualda Rajsa „Burego”	2	369
Starnawska Maria, Was Central Europe Indeed a ‘Cold’ Region When It Came to the Cult of Saints? Some Remarks about a Volume Edited by French Historians.Eng.	4	133
Stryjek Tomasz, Między afirmacją a dyskredytacją. O rzeczowy obraz Ziemi Wschodnich drugiej II RP	1	155

*

Arcybiskup Józef Teodorowicz (1864-1938). <i>Studia i materiały</i> , oprac. i red. nauk. ks. J. Wołczański — Tomasz Pudłocki	4	984
Astrouskaya T., <i>Cultural Dissent in Soviet Belarus (1968-1988). Intelligentsia, Samizdat and Nonconformist Discourses</i> — Jan Ołaszek.	4	988
Cieśla M., <i>Kupcy, arendarze, rzemieślnicy: Różnorodność zawodowa Żydów w Wielkim Księstwie Litewskim w XVII i XVIII w.</i> — Mosche Rosman ..Eng.	4	163
<i>Deputaci Trybunału Koronnego 1578-1794. Spis, t. 1-5</i> , oprac. H. Gmiterek, D. Kupisz, L. Wierzbicki, W. Bondyra, J. Ternes — Karol Mazur	3	685
<i>Drogi duchowe katolicyzmu polskiego XVII w.</i> , red. A. Nowicka-Jeżowa — Filip Wolański	3	697
Faber M., <i>Sarmatismus: Die politische Ideologie des polnischen Adels im 16. und 17. Jahrhundert</i> — Wojciech Kriegseisen.Eng.	4	159
Gallagher J., <i>Learning Languages in Early Modern England</i> — Jekaterina Merkuljewa	4	955
<i>Gdańsk protestancki w epoce nowożytnej. W 500-lecie wystąpienia Marcina Lutra</i> , t. 1: <i>Eseje</i> , red. nauk. E. Kizik, S. Kościelak; t. 2: <i>Katalog</i> , red. nauk. P. Paluchowski, A. Larczyńska, M. Płuciennik — Maria Bogucka.	1	184
Głuszkowski P., <i>Barwy polskości, czyli życie burzliwe Tadeusza Bułharyna</i> — Maciej Mycielski.Eng.	4	167
<i>Gold in der europäischen Heldensage</i> , hrsg. von H. Sahm, W. Heizmann, V. Millet — Jacek Banaszkiewicz	1	169
Harris E., <i>Bartłomiej Beniowski 1800-1867. Cosmopolitan Chartist and Revolutionary Refugee</i> — Krzysztof Marchlewicz	2	423
Homol’a T., <i>Na vzostupe moci: Zahraničná politika Mateja Korvína v stredoeurópskom priestore v rokoch 1458-1471</i> — Wojciech Iwańczak.Eng.	4	151
Jusupović A., <i>Kronika halicko-wołyńska (Kronika Romanowiczów) w latopisarskiej kolekcji historycznej</i> — Jonathan Shepard.Eng.	4	145
Kamiński B., <i>Fear Management. Foreign Threats in the Post-War Polish Propaganda. The Influence and the Reception of the Communist Media (1944-1956)</i> — Dariusz Jarosz.	3	719
Kaźmierska K., Pałka J., <i>Żołnierze ludowego Wojska Polskiego. Historie mówione</i> — Dariusz Jarosz	1	193
<i>Konfederacja barska 1768-1772</i> , red. A. Daniłczyk — Jerzy Dygdała	2	410
Kordel J., <i>Z Austrią czy z Prusami? Polityka zagraniczna Saksonii 1774-1778</i> — Dariusz Nawrot	1	188

Kożuchowski A., <i>Powinowactwa mimo woli. Święte Cesarstwo Rzymskie Narodu Niemieckiego i Rzeczpospolita Obojga Narodów w niemieckiej i polskiej historiografii</i> — Aleksandra Kuligowska.....	2	413
Krakus A., <i>No End in Sight. Polish Cinema in the Late Socialist Period</i> — Dorota Skotarczak.....	1	198
Lerner R.E., <i>Ernst Kantorowicz. A Life</i> — Paweł Figurski.....	2	433
Maguś J., „Słowo Polskie” w latach 1918–1928. <i>Organ prasowy Narodowej Demokracji</i> — Tomasz Pudłocki.....	2	437
Marchlewicz K., <i>U szczytu potęgi. Wielka Brytania w latach 1815–1914</i> — Radosław Żurawski vel Grajewski.....	4	974
Marzec A., <i>Pod rządami nieobecnego monarchy. Królestwo Polskie 1370–1382</i> — Tomasz Jurek.....	1	180
Murphy C.G., <i>From Citizens to Subject. City, state, & The Enlightenment in Poland, Ukraine & Belarus</i> — Marta Kuc-Czerep.....	3	708
Okniński P., <i>Narodziny miasta komunalnego. Struktury ustrojowe, ramy przestrzenne i podstawy gospodarcze Krakowa w XIII wieku</i> — Marek Słoń.....	1	177
Orliński W., <i>Lem. Życie nie z tej ziemi</i> — Aleksander Długołęcki.....	2	444
Ostrowski J.K., <i>Portret w dawnej Polsce</i> — Marian Wolski.....	4	964
Pękacka-Falkowska K., <i>Dżuma w Toruniu w trakcie III wojny północnej</i> — Tadeusz Srogosz.....	4	969
Salamonik M., <i>In Their Majesties' Service. The Career of Francesco De Gratta (1613–1676) as a Royal Servant and Trader in Gdańsk</i> — Maria Bogucka...	1	186
Świdarska-Włodarczyk U., <i>Homo nobilis. Wzorzec szlachecka w Rzeczypospolitej XVI i XVII wieku; Autorytety parlamentarne. Wzorce i wzory osobowe w Rzeczypospolitej XVI i XVII wieku</i> — Urszula Augustyniak.....	2	400
Szlajfer H., <i>Współtwórcy atlantyckiego świata: Nowi chrześcijanie i Żydzi w gospodarce kolonialnej Ameryki Łacińskiej XVI–XVII wieku</i> — Jan Kieniewicz.....	Eng. 4	156
Tygielski W., <i>Dylematy włoskiego emigranta. Giovanni Battista Jacobelli (1603–1679) śpiewak i kapelan nadworny, kanonik warmiński</i> — Henryk Litwin.....	4	959
<i>Wartości polityczne Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Struktury aksjologiczne i granice cywilizacyjne</i> , red. A. Grzeńkowiak-Krwawicz, współpraca J. Axer — Filip Wolański.....	3	689
Wilczyńska E., <i>Diabli z Czubami. Niemcy oczami polskich chłopów w XIX i na początku XX wieku</i> — Łukasz Kożuchowski.....	2	429
Wyźga M., <i>Homo Movens. Mobilność chłopów w mikroregionie krakowskim w XVI–XVIII wieku</i> — Cezary Kukło.....	3	703
Żuchowska M., Sarek K., <i>Da Qin i Fulin. Obraz Zachodu w źródłach chińskich z I tysiąclecia n.e.</i> — Elżbieta Nowosielska.....	2	397
Żurawski vel Grajewski R.P., <i>Ognisko permanentnej insurekcji. Powstanie 1846 roku i likwidacja Rzeczypospolitej Krakowskiej w „dyplomacji” Hotelu Lambert wobec mocarstw europejskich (1846–1847)</i> — Hubert Chudzio.....	3	713

IN MEMORIAM

Andrzej Kazimierz Banach (14 I 1944 — 7 IV 2019) — Tomasz Pudłocki ..	1	211
Jerzy Wojciech Borejsza (22 VIII 1935 — 28 VII 2019) — Jerzy Eisler.....	2	457
Marek Kazimierz Kamiński (18 III 1948 — 20 VI 2020) — Andrzej Essen...	4	1003
Jerzy Kowecki (24 V 1930– 7 XII 2019) — Wojciech Kriegseisen.....	3	729
Henryk Lulewicz (22 IV 1950 — 21 V 2019) — Andrzej Rachuba.....	2	453
Andrzej Poppe (12 VII 1926 — 31 I 2019) — Adrian Jusupović.....	1	203
Henryk Słabek (18 I 1928 — 20 IV 2020) — Dariusz Jarosz.....	4	995

KOMUNIKATY

Konkurs im. Profesora Jerzego Michalskiego na najlepszą recenzję naukową z zakresu historii	1	217
Sprostowanie od Redakcji „Kwartalnika Historycznego”	1	218
Zaproszenie na Czwarty Kongres Badaczy Osiemnastego Wieku	4	1009

LISTY DO REDAKCJI

Sprostowanie — Maciej Janowski.....	1	219
-------------------------------------	---	-----

CONTENTS

Dukwicz Dorota, Publication of Prussian Diplomatic Materials in the <i>Sbornik Imperatorskogo Russkogo Istoricheskogo Obshchestva</i> as a Tool of the Politics of History of the Russian Empire: Remarks on Completeness of the Edition	Eng. 4	47
Dygo Marian, Bernard of Clairvaux, Heretics, and Pagans. An Attempt at Interpretation of the Bernard's Letter on the Wendish Crusade of 1147.....	1	5
Hanczewski Paweł, Edmund Burke on the Commonwealth. In Search of Liberty and Order	1	63
Jusupović Monika, The Functioning of the Economic <i>Sejmiks</i> of the District of Kowno after the Reforms of the Silent Sejm	4	855
Kawalec Agnieszka, At the Beginnings of Modernization of the Historical Study at the Jagiellonian University. The Efforts of Ksawery Liske and Wincenty Zakrzewski for the Department of General History at the Jagiellonian University.....	3	571
Konończuk Wojciech, 'They Show a Strong Inclination for Emigration': the Exodus of Jews from the Russian Empire. A Microhistory of Selected Shtetls in Podlasie	3	599
Kotecki Radosław, Maciejewski Jacek, Ideals of Episcopal Power, Legal Norms and Military Activity of the Polish Episcopate between the Twelfth- and Fourteenth Centuries	Eng. 4	5

Kozubel Marek Bogdan, Activities of the Special Commission to Investigate Anti-Jewish Pogroms in the Territory of the Ukrainian People's Republic in 1919	4	883
Łotysz Sławomir, Desert Mould: Witold Odrzywolski and His Work on Crude Penicillin in a Military Hospital in the Middle East in 1944.....Eng.	4	77
Mędrzecki Włodzimierz, Janusz Żarnowski — as a Social Historian of Poland and Europe	2	317
Michałowski Roman, Genealogies of Kinga and Other Saintly Female Rulers in the Middle Ages. A Hagiographic Study.....	4	799
Mycielski Maciej, Landowners' Debts and a National Community. A Debate over the Moratorium on Debtors in the Kingdom of Poland in 1815–25.....	3	541
Pawłowska-Kubik Agnieszka, The Problem of <i>Compositio Inter Status</i> during the Sandomierz Rebellion (<i>Rokosz</i>) (1606–09)	3	473
Penkała-Jastrzębska Anna, The Silver Spoon Myth? Prestigious Objects in the Noble Property Inventories from the Borough Records the Palatinate of Cracow in Saxon Period.....	1	33
Skowroński Piotr, The Struggle over the Composition of the 1773–1775 <i>Sejm</i>	2	233
Szumiło Mirosław, The Leadership of the Polish United Workers' Party in 1956–1970. A Collective Portrait	2	273
Szwaciński Tomasz, The Czartoryskis' Attempts to Engage Russia in Polish Internal Affairs in 1754 (the Matter of the Alleged Guarantee).....	3	507
Tomaszek Michał, The Penitential of Bishop Halitgar and the Carolingian 'Penitential State'	4	741
Wolsza Tadeusz, 'A Fighter for Security to Isolate the Class Enemy': The Prison Guard and Political Prisoners in 1944/45–1956.....Eng.	4	105

REVIEWS — POLEMICS — MATERIALS

Węcowski Piotr, Pre-War Letters of Aleksander and Irena Gieysztor to Marceli Handelsman	1	95
---	---	----

CRITICAL ARTICLES

Ciesielski Tomasz, Not Everyone Carried the Hetman's Mace in His Knapsack. Some Remarks on the Military and Political Career of Aleksander Hilary Połubiński in Relation with Andrzej Adam Majewski's Book.....	4	935
Duczko Władysław, The Silver of the First Piasts. Some Remarks in Relation to Dariusz Adamczyk's Book	2	355
Dukwicz Dorota, Once Again about the Problem of Reaction of the Noble Society to the First Partition. Remarks Based on the Edition of Jędrzej Kitowicz's Correspondence and Handwritten Pamphlets	3	647

Hen-Konarski Tomasz, The Entangled History of Russian and Ukrainian National Ideologies in the Most Recent Syntheses by Andreas Kappeler and Serhii Plokhy	1	131
Ptaszyński Maciej, On the Culture of Religious Polemics and the Emergence of Religious Awareness. Some Remarks on the Margins of Magdalena Luszczynska's <i>Politics of Polemics: Marcin Czechowicz on the Jews</i>	3	667
Semczyszyn Magdalena, A Pacification of Five Villages. On the Dark Chapters of Biography of Capt. Romuald Rajs aka Bury	2	369
Starnawska Maria, Was Central Europe Indeed a 'Cold' Region When It Came to the Cult of Saints? Some Remarks about a Volume Edited by French Historians.Eng.	4	133
Stryjek Tomasz, Between Affirmation and Discrediting. For An Image of Reality in the Eastern Lands of the Second Polish Republic.	1	155

SPIS AUTORÓW

Augustyniak Urszula	2	400–409	Marchlewicz Krzysztof	2	423–429
	4	933–934	Mazur Karol	3	685–689
Banaszkiewicz Jacek	1	169–176	Merkuljewa Jekaterina	4	955–959
Bogucka Maria	1	184–186	Mędrzecki Włodzimierz	2	317–339
	1	186–188	Michałowski Roman	4	799–854
Chudzio Hubert	3	713–719	Mycielski Maciej	3	541–570
Ciesielski Tomasz	4	935–953		Eng. 4	167–170
Długołęcki Aleksander	2	444–451	Nawrot Dariusz	1	188–193
Duczko Władysław	2	355–367	Nowosielska Elżbieta	2	397–400
Dukwicz Dorota	3	647–666	Olaszek Jan	4	988–993
	Eng. 4	47–76	Pawłowska-Kubik Agnieszka	3	473–505
Dydała Jerzy	2	410–413	Penkała-Jastrzębska Anna	1	33–62
Dygo Marian	1	5–32	Ptaszyński Maciej	3	667–683
Eisler Jerzy	2	457–464	Pudłocki Tomasz	1	211–215
Essen Andrzej	4	1003–1007		2	437–444
Figurski Paweł	2	433–437		4	984–988
Hanczewski Paweł	1	63–93	Rachuba Andrzej	2	453–456
Hen-Konarski Tomasz	1	131–153	Rolnik Dariusz	2	341–354
Iwańczak Wojciech	Eng. 4	151–156	Rosman Mosche	Eng. 4	163–167
Janowski Maciej	1	219	Semczyszyn Magdalena	2	369–396
Jarosz Dariusz	1	193–197	Shepard Jonthan	Eng. 4	145–150
	3	719–728	Skotarczak Dorota	1	198–202
	4	995–1001	Skowroński Piotr	2	233–272
Jurek Tomasz	1	180–184	Słoń Marek	1	177–180
Jusupović Adrian	1	203–210	Srogosz Tadeusz	4	969–973
Jusupović Monika	4	855–881	Starnawska Maria	Eng. 4	133–144
Kawalec Agnieszka	3	571–598	Stryjek Tomasz	1	155–167
Kieniewicz Jan	Eng. 4	156–159	Szumiło Mirosław	2	273–315
Konończuk Wojciech	3	599–633	Szwaciński Tomasz	3	507–540
Kotecki Radosław	Eng. 4	5–46	Świdarska-Włodarczyk		
Kozubel Marek Bogdan	4	883–920	Urszula	4	921–931
Kożuchowski Łukasz	2	429–433	Tomaszek Michał	4	741–797
Kriegseisen Wojciech	3	729–732	Węcowski Piotr	1	95–129
	Eng. 4	159–163	Wolański Filip	3	689–696
Kuc-Czerep Marta	3	708–713		3	697–703
Kukło Cezary	3	703–707	Wolski Marian	4	964–969
Kuligowska Aleksandra	2	413–423	Wolsza Tadeusz	Eng. 4	105–131
Litwin Henryk	4	959–964	Zielińska Zofia	3	635–646
Łotysz Sławomir	Eng. 4	77–103	Żurawski vel Grajewski		
Maciejewski Jacek	Eng. 4	5–46	Radosław	4	974–984

SPIS RECENZENTÓW WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH

- Marek Andrzejewski (Uniwersytet Gdański, Polska)
- Zbigniew Anusik (Uniwersytet Łódzki, Polska)
- Urszula Augustyniak (em., Polska)
- Anna Barańska (Katolicki Uniwersytet Lubelski, Polska)
- Włodzimierz Borodziej (Wydział Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego, Polska)
- Andrzej Buko (Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Warszawa, Polska)
- Jacek Burdowicz-Nowicki
- Jarosław Czuby (Wydział Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego, Polska)
- Józef Dobosz (Uniwersytet Adama Mickiewicza, Poznań, Polska)
- Ewa Dubas-Urwanowicz (Uniwersytet Białostocki, Polska)
- Jerzy Dygdała (Instytut Historii PAN, Warszawa, Polska)
- Adam Dziuba (IPN, Katowice, Polska)
- Tadeusz Epsztajn (Instytut Historii PAN, Warszawa, Polska)
- Witold Filipczak (Uniwersytet Łódzki, Polska)
- Piotr Franaszek (Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska)
- Piotr Głuszkowski (Uniwersytet Warszawski, Polska)
- Małgorzata Gmurczyk-Wrońska (Instytut Historii PAN, Warszawa, Polska)
- Nuno da Silva Gonçalves (Pontificia Universita Gregoriana, Rzym, Włochy)
- Jerzy Grobis (Łódź, Polska)
- Dariusz Grzybek (Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska)
- Anna Grześkowiak-Krwawicz (Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa, Polska)
- Magdalena Hawrysz (Uniwersytet Zielonogórski, Polska)
- Zbigniew Hundert (Zamek Królewski w Warszawie, Polska)
- Edmund Kizik (Instytut Historii PAN, Warszawa, Polska)
- Paweł Klint (Uniwersytet Wrocławski, Polska)
- Maria Koczarska (em., Polska)
- Tadeusz Kondracki (Instytut Historii PAN, Warszawa, Polska)
- Bogusław Kopka (Europejska Uczelnia Społeczno-Techniczna w Radomiu, Polska)
- Urszula Kosińska (Wydział Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego, Polska)
- Paweł Kras (Katolicki Uniwersytet Lubelski, Polska)
- Marcin Kula (em., Polska)
- Robert A. Maryks (City University of New York, Stany Zjednoczone)
- Maciej Michalski (Uniwersytet Adama Mickiewicza, Poznań, Polska)
- Magdalena Micińska (Instytut Historii PAN, Warszawa, Polska)
- Janusz Mierzwa (Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska)
- Marian Mudryj (Lwów, Ukraina)
- Dariusz Nawrot (Uniwersytet Śląski, Katowice, Polska)
- Joanna Nalewajko-Kulikov (Instytut Historii PAN, Warszawa, Polska)
- Andrzej Paczkowski (IPN, Warszawa, Polska)
- Maria Pasztor (Uniwersytet Warszawski, Polska)
- Adam Perlakowski (Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska)
- Andrzej Pieńkos (Uniwersytet Warszawski, Polska)
- Jan Pisuliński (Uniwersytet Rzeszowski, Polska)

- Aneta Pieniądz (Wydział Historyczny
Uniwersytetu Warszawskiego, Polska)
- Andrzej Pleszczyński (Uniwersytet Marii
Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska)
- Sławomir Poleszak (IPN, Warszawa,
Polska)
- Piotr Pomianowski (Uniwersytet
Warszawski, Polska)
- Tomasz Pudłocki (Uniwersytet
Jagielloński, Kraków, Polska)
- Andrzej Rachuba (Instytut Historii PAN,
Warszawa, Polska)
- Konrad Rokicki (IPN, Warszawa, Polska)
- Stanisław Rosik (Uniwersytet
Wrocławski, Polska)
- Małgorzata Ruchniewicz (Uniwersytet
Wrocławski, Polska)
- Tadeusz Paweł Rutkowski (Wydział
Historyczny Uniwersytetu
Warszawskiego, Polska)
- Magdalena Semczyszyn (IPN, Szczecin,
Polska)
- Krzysztof Skwierczyński (Wydział
Historyczny Uniwersytetu
Warszawskiego, Polska)
- Miłosz Sosnowski (Uniwersytet Adama
Mickiewicza, Poznań, Polska)
- Tadeusz Srogosz (Uniwersytet Łódzki,
Polska)
- Jerzy Strzelczyk (em., Polska)
- Andrzej Wierzbicki (Instytut Historii
PAN, Warszawa, Polska)
- Andrzej Zakrzewski (Wydział Prawa
i Administracji Uniwersytetu
Warszawskiego, Polska)
- Leszek Zasztowt (Studium Europy
Wschodniej Uniwersytetu
Warszawskiego, Polska)
- Michał Zwierzykowski (Uniwersytet
Adama Mickiewicza, Poznań, Polska)

WYKAZ SKRÓTÓW

- AAN — Archiwum Akt Nowych w Warszawie
AGAD — Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie
AGZ — *Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z archiwum tak zwanego bernardyńskiego we Lwowie, t. 1–25, Lwów 1868–1935*
- AP — Archiwum Państwowe
AIPN — archiwum Instytutu Pamięci Narodowej
ANK — Archiwum Narodowe w Krakowie
APH — „Acta Poloniae Historica”
ASWK — *Akta sejmikowe województwa krakowskiego*
ASWP — *Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego*
BC — Biblioteka Muzeum Narodowego im. Czartoryskich w Krakowie
- BJ — Biblioteka Jagiellońska w Krakowie
BK — Biblioteka Polskiej Akademii Nauk w Kórniku
b.m.d. — bez miejsca i daty wydania
BN — Biblioteka Narodowa w Warszawie
BO — Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu
- BPAU-PANKr — Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie
- BR — Biblioteka Publiczna im. Edwarda Raczyńskiego w Poznaniu
- CAW — Centralne Archiwum Wojskowe
CDS — *Codex diplomaticus nec non epistolaris Silesiae, Wrocław 1956–1964*
- CPH — „Czasopismo Prawno-Historyczne”
DN — „Dzieje Najnowsze”
KDKK — *Kodeks dyplomatyczny Katedry Krakowskiej, Kraków 1874–1883*
- KDM — *Kodeks dyplomatyczny Małopolski, Kraków 1876–1905*
KDMaz — *Codex diplomaticus et commemorationum Masoviae generalis, Warszawa 1919*
- KDP — *Kodeks dyplomatyczny Polski, Warszawa 1847–1887*
KDW — *Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski, Poznań 1877 nn.*
KH — „Kwartalnik Historyczny”
KHKM — „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”
LVIA — Lietuvos valstybiės istorijos archyvas w Wilnie
MGH — *Monumenta Germaniae Historica*

MGH SrG	— <i>Monumenta Germaniae Historica, Scriptores rerum Germanicarum</i>
MGH SS	— <i>Monumenta Germaniae Historica, Scriptores</i>
MK	— Metryka Koronna
MPH	— <i>Monumenta Poloniae Historica</i>
MPH s.n.	— <i>Monumenta Poloniae Historica, Series nova</i>
mps	— maszynopis
n.	— i następna
nn.	— i następne
OiRP	— „Odrodzenie i Reformacja w Polsce”
op. cit.	— opus citatum
oprac.	— opracował
PH	— „Przegląd Historyczny”
PL	— <i>Patrologiae cursus completus. Series Latina</i> , Paris 1844–1865
por.	— porównaj
przyp.	— przypis
PSB	— <i>Polski słownik biograficzny</i>
RDSG	— „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych”
red.	— redaktor, redakcja
RH	— „Roczniki Historyczne”
RHum	— „Roczniki Humanistyczne”
rkp.	— rękopis
RWHF PAU	— „Rozprawy i Sprawozdania z Posiedzeń Wydziału Historyczno-Filozoficznego Akademii Umiejętności”, Kraków 1874–1891
	— „Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny”, Kraków 1891–1918
	— „Rozprawy Polskiej Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny”, Kraków 1921
	— „Rozprawy — Polska Akademia Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny”, Kraków 1921–1928/1929
	— „Rozprawy Wydziału Historyczno-Filozoficznego — Polska Akademia Umiejętności”, Kraków 1928/1929–1952
	— <i>Rozprawy Wydziału Historyczno-Filozoficznego — Polska Akademia Umiejętności</i> , Kraków 1992–
SDRE	— „Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej”
SGKP	— <i>Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich</i>
SH	— „Studia Historyczne”
SIRIO	— <i>Sbornik Imperatorskogo Russkogo Istoričeskogo Obščestva</i> , t. 1–148, S.-Peterburg 1867–1916
Sobótka	— „Śląski Kwartalnik Historyczny «Sobótka»”
SPPP	— <i>Starodawne Prawa Polskiego Pomniki</i>
SRP	— <i>Scriptores Rerum Polonicarum</i>

SSS	— <i>Słownik starożytności słowiańskich</i>
St. Źr.	— „Studia Źródłoznawcze”
sygn.	— sygnatura
Urzędnicy	— <i>Urzędnicy dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII Wieku. Spisy</i> , red. A. Gąsiorowski, t. 1–, Wrocław, Kórnik 1985–
Urzędnicy, Litwa	— <i>Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego XIV–XVIII wiek. Spisy</i> , red. A. Rachuba, t. 1–, Warszawa 2004–
VC	— <i>Volumina Constitutionum</i> , t. 1–, Warszawa 1996– (należy cytować odpowiednio, według wzoru: VC 1/1)
VL	— <i>Volumina Legum</i> , t. 1–8, Warszawa 1732–1782; t. 9, Kraków 1889; t. 10, Poznań 1952 (cytować np.: VL 7, s. 234)
wyd.	— wydanie, wydał
z.	— zeszyt
ZH	— „Zapiski Historyczne”
zob.	— zobacz

TRANSLITERACJA SŁOWIAŃSKICH ALFABETÓW CYRYLICKICH

Nr	Litera alfabetu cyrylickiego		Trans-literacja		Język*	Nr	Litera alfabetu cyrylickiego		Trans-literacja		Język
1	А	а	А	а	b b u m r s u	27	Р	р	Р	р	b b u m r s u
2	Б	б	В	в	b b u m r s u	28	С	с	С	с	b b u m r s u
3	В	в	У	у	b b u m r s u	29	Т	т	Т	т	b b u m r s u
4	Г	г	Г	г	b b u m r s u	30	Њ	њ	Ї	ї	s
5	Д	д	Д	д	b b u m r s u	31	Ќ	ќ	Ќ	ќ	m
6	Ђ	ђ	Ђ	ђ	s	32	У	у	У	у	b b u m r s u
7	Ѓ	ѓ	Ѓ	ѓ	m	33	Ў	ў	Ў	ў	b
8	Е	е	Е	е	b b u m r s u	34	Ф	ф	Ф	ф	b b u m r s u
9	Ё	ё	Ё	ё	b r	35	Х	х	Н	н	b b u m r s u
10	Є	є	Ê	ê	u	36	Ц	ц	С	с	b b u m r s u
11	Ж	ж	Ž	ž	b b u m r s u	37	Ч	ч	Ї	ї	b b u m r s u
12	З	з	З	з	b b u m r s u	38	Џ	џ	Đ	đ	m s
13	С	с	Ž	ž	m	39	Ш	ш	Š	š	b b u m r s u
14	И	и	І	і	b** b u m r s u	40	Щ	щ	Ŝ	ŝ	b u r u
15	І	і	Ì	ì	b r** u	41	Ъ	ъ	"	"	b** b u r
16	Ї	ї	Ї	ї	u	42	Ы	ы	У	у	b r u**
17	Ј	ј	Ј	ј	m s	43	Ь	ь	'	'	b b u r u
18	Й	й	Ј	ј	b b u r u	44	Э	э	È	è	b r
19	К	к	К	к	b b u m r s u	45	Ю	ю	Û	û	b b u r u
20	Л	л	Л	л	b b u m r s u	46	Я	я	Â	â	b b u r u
21	Љ	љ	Ľ	ľ	m s	47	'	'	'	'	b b u m r s u
22	М	м	М	м	b b u m r s u	48	Њ	њ	Ĝ	ĝ	b** u**
23	Н	н	Ń	ń	b b u m r s u	49	Ѓ	ѓ	Ě	ě	b** r** u**
24	Њ	њ	Ň	ň	m s	50	Ќ	ќ	Ǻ	ǻ	b u**
25	О	о	О	о	b b u m r s u	51	Ө	ө	ƒ	ƒ	r**
26	П	п	Р	р	b b u m r s u	52	У	у	ÿ	ÿ	r**

* Oznaczenia języków: b — białoruski, bu — bułgarski, m — macedoński, r — rosyjski, s — serbsko-chorwacki, u — ukraiński.

** Występuje w dawnej pisowni.

INSTYTUT HISTORII PAN
PRZEDSTAWIA

AKTA
SEJMIKU
KOWIĘŃSKIEGO
z lat 1733–1795

WYDAŁA
Monika Jusupović

INSTYTUT HISTORII PAN
WYDAWNICTWO NERITON

www.ihpan.edu.pl

ISSN 0023-5903

9 770023 590000

12 >

